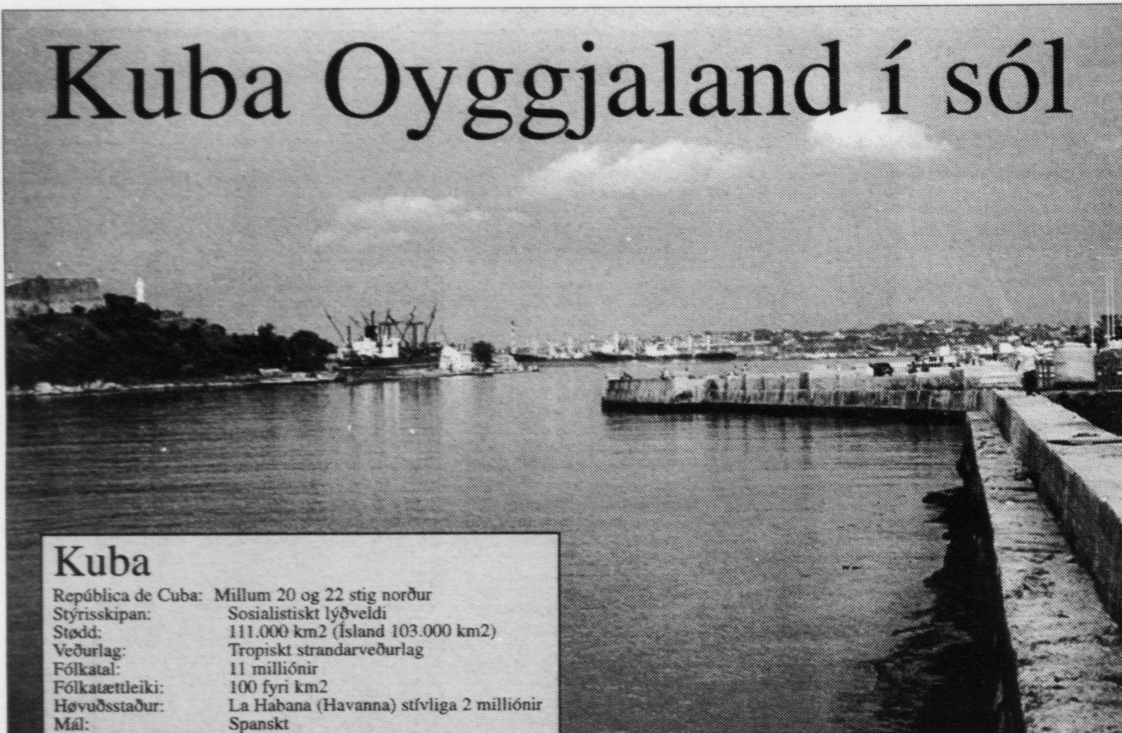

Kuba Oygggjaland í sól

Kuba

República de Cuba: Millum 20 og 22 stig norður
Stýrisskipan: Sosialistískt lýðveldi
Stödd: 111.000 km² (Ísland 103.000 km²)
Veðurlag: Tropískt strandarveðurlag
Fólkatal: 11 milliónir
Fólkætteleiki: 100 fyrir km²
Höfuðstaður: La Habana (Havanna) stíflga 2 milliónir
Mál: Spansk
Trúgv: Rómversk katólsk
Myntur: 1 cuba peso = 100 centavos

Havnarlag í Havanna. Eins og bílarnir eru skipini gomul.

– Ei dani í, at einum leingist at hoyra tær tiltiknu salsa- og rumbarútmurnar aftur. Ikki er líkt til, at kubanarinn gongur við gron, til tess er lyndið ov lætt. Lyndið spríkir og glintar, tá ið karneval er í Havanna í fleiri dagar í juli, skivar Sonne Smith í ferðafrásøgn av Kuba

Tekstur: Sonne Smith
Myndir: Hans Kári Vang, Sørvgá

Víst skínur sólin í Kuba. Hetta sumarið skein hon ov nógv. Veðurfyrbrigdið El Nino var meinskt, elvdi til turk, og grøðin hildist illa. Tað regnaði viðhvørt, tá ið tað ikki skuldi regna, og sólin bakaði, tá ið hon ikki skuldi baka. Í Kuba var hitabylgja í summari. Hitt lá stundum um 45 stig. Tað var alt ov heitt hjá vitjandi færoyingum, ið lögdu til merkis, at eisini skjúrtan hjá tí vanligu kubanaranum var kavvát av sveitta.

Toran gongur. Snarljósin bleikra sum norðlýsið um alt himmalhválvið. Kvøldið er stundum alljóst millum torubrestirnar, ið tætt við ljóða sum kanónskot, og tú stökkur næstan leysur upp.

Tað stóra DC10-flogfarið hjá Cubana Air hevur sett seg í Havanna. Vit koma íggjøgnum tað vanligu eftirlitið í floghavnini. Tað er óskiljandi drúgt og keðiligt. Mangur man hugsa fyrir sær: „Hvat ólukkan skal alt hetta roksið til?“ Men, roksið er skjótt gloymt, tá ið tú ert sloppin út um allar hesar ópersónligu og leiðiligu avgreiðslurnar í hesi floghavnini, ið er sum flestar altjóða floghavnir, tí nú hittir tú tann veruliga kubanaran, soleiðis sum hann er. Fyrirkomandi, fryntligur, forvitin.

Siudad La Habana

Havanna býur er enn ein av heimsins vakrastu býum, men slitn og troystur av armóð. Í gamla Havanna verða húsini umvæld. Higar eru komnir sjálvboðnir ark-

itektar úr útlandum at hjálpa til, og býurin er komin á eina ætlan hjá ST um at varðveita henn.

Hevði ferðslan verið so tøtt sum í øðrum býum av somu stödd, hevði verið tøft at drigið andan fyrir bílroyki. Men armóðin í Kuba sæst alt fyrir eitt í hövuðstaðnum. Her hosta og goysa ellisakfør, ið tíðum eru farin um tey fimmti. Hvussu ber tað til, at hesir avloðaðu amerikanarabílar nir yvirhøvuð koya enn? Jú, kubanarinn er vörðin ein sera snildur mekanikari. Við hvørt hevur hann sett ein russiskan motor í ein amerikanskan „flótara“ frá fimtiárunum. Roykurin tyrlast blágráur úr útstoytnum, og bráðliga kann bilurin stæða upp, mitt á veginum, eisini mitt á motorvegnum. Tú ivast í, um ferðslutrygd yvir-

høvuð er loyvd í Kuba. Tó kanst tú leiga tær ein bil, og teir eru nýggir, japanskir bílar, gjørdir lidnir á verksmiðjum í Meksiko. Froysandi russiskir Ladabílar mynda eisini gøturnar í Havanna, ið annars eru skipaðar sum gøturnar á Manhattan í New York. Tí er lætt at finna í Havanna.

Býarbusarnir eru lógnir á á líta. Ein forvognur av einum gomlum lastbili, og sjálfur bussvognurin er smíðaður burtur úr goml-

um. Súkkjan er vanligasta flutningstólið í Havanna og alla aðra staðni í landinum. Vanligt er at síggja heili trý fólk á einari súkklu.

Í Havanna ber til at ganga óttaleysur úti um náttina. Harðskapur, ið eyðkennir so mangar stórbýir í heiminum, er at kalla ikki til í kubanska hövuðstaðnum. Nú man onkur siga: „Gamani, alt verður jú kúgað í einum kommunistiskum helviti, so tey tora ikki.“ Soleiðis er er kortini ikki. Tað skal nógv til, áðrenn polititið ger nakað. Tú skalt vera ógvuliga ófantaligur.

Tann dragandi havannasigarinn

Við tey støðini, har tann útlandska ferðamannavítjanin er stór, sært tú børn, ung og vaksin, ið royna at lokka pengar, tyggigummi, kúlupennar, skógvar og tilfikt frá tær. Sjálvandi kanst tú av-

gera, um tú vilt lata teg lokka, men gott er at minnst til, at eingin í Kuba biddar av svárlari neyð, tó at nøkur í røttum Charles Dickens-stíli lata seg í sum kloddafyl.

Tú hittir eisini fólk, ið vilja selja sigarir og annað gott. Siga tey, at hetta eru finastu sigarir, er eingin ivi um, at tær eru stolnar, og tú eigur at siga nei. Sigarstuldrin er so mikið víðfevndur, at í floghavnunum verða tiknar stakroyndir. Hevur tú onga kvittan fyrir tær sigarir, tú tekur við tær úr landinum, kunnu trupulleikar standast.

Skøkjur kunnu saktans toga í ermuna hjá tær. Skøkjulevnaðurin, sum Kuba av røttum breggjandi sær av at hava fingið avtiknan, hevur vundið nakað upp á seg við tí vaksandi ferðamannavítjanini og tí ringu búskaparligu støðuni.

Hetta er eisini Havanna, sum, tá ið tú koyrir til býin sært á skeltunum, eitur Siudad La Habana - Havanna býur - í landspartinum Havanna. Flestir kubanarar royna at útvega sær dollarar, teir grønu amerikansku seðlarnar, ið eisini verða kallaðir salatbløð. Ferðavinnan kastar nógvær dollarar av sær, so nógvur, at hon er farin fram um eitt nú tubbaksíðnaðin. Longu í 2000 verður mettt, at ein millión ferðafólk koma til Kuba, og talið veksur al-

samt.

Soleiðis er í teimum stóru býunum og úti á bygd í tí vakra, eksotiska, forvittisliga, tropiska landinum í Karibiahavinum við Floridastreitinum ímillum seg og tann velduga grannan fyrir norðan, USA.

Stongsilin

Kuba er eitt avbyrgt land. Líka síðan 1961 hevur USA byrgt fyrir mestum allari handilsligari og búskaparligari samvinnu við landið. Blokadan stendur við tann dag í dag, og stóðan versnadi upp aftur meir av tí so nevndu *Helms-Burton lógini*. Henda nýggja blokadológin hevur elvt til ósing nógvra staðni í heiminum, ikki minst í USA, tí lógin revsar amerikanskir fyrirtøkur, ið vága sær at gera fløgur í Kuba, fløgur í vinnu, sum USA sigur er stolin amerikansk ogn. Ætlanin við lógini hevur eisini verið at revsa fyrirtøkur í øðrum londum, men tað hava fleiri lond als ikki viljað latið um seg ganga, serliga Kanada, Meksiko og Spania. Europasamveldið hevur eisini mótmælt, at amerikanarar einvíst hava smíðað eina lóg, ið revsar europeiskar fyrirtøkur fyrir samvinnu við Kuba.

Ein avleiðing av stongslinum í 1961 var, at Kuba víðkaði samhandilin og samstarvið við Sovjetsamveldið. Sovjett keypti millum annað sukrið, sum Kuba ikki longur slapp at selja í USA. Eisini hernaðarliga mentist eitt samstarv. Tað fírti „Kuba-Kreppuna“ í oktober 1962, tá ið Sovjetsamveldið setti atomløgðar rakettir upp í Kuba. USA mótmælti sjálvandi og reikaði fyrir einari herflotablockaðu ímóti oynni. Eftir samráðingar millum USA og Sovjett vórðu rakettirnar tiknar niður aftur. Tá bivaði allur heimurin í ræðslu. Hóttanin um tað altýðandi atomkríggið hevði ongantíð verið so nær.

Stóðan, ið tók seg upp eftir at tað leyp í Eystureuropa og Sovjetsamveldinum, hevur havt ógvissligar fylgjur fyrir lívskorini í Kuba, sum aftur noyðdist at síggja 80 procent av úttanríkis-handli sínum lögð í oyði.

Viðagitit heilsuverk

Hóast nærum fullgjørðan stongsil hórar Kuba undan. Eingin doyri í hungri. Óll fáa nógv mikið at eta og klæðið upp á kroppin, men alt er skamtáð. Kubanarinn hevur skamtanarkort eins og færoyingurin undir og stutt eftir seinna heimsbardaga.

Kortini er kubanarinn errin av tveimum alneyðugum verkum: heilsuverkinum og skúlaverkinum. Hesar báðar skipanir hava vunnið frama enn tá millum teirra, ið ikki kunnu tora ta politisku skipanina í Kuba.

Tað sigst her hjá okkum, at kubanarar eru millum heimsins fremstu í læknávisindaligari granskning og menning. Kanska er tað

Russiskir Lada og ein amerikanskur „flótari“ frá fimtiárunum